

GENÇLİK ÖRGÜTLERİ FORUMU

Üniversiteler için Uzaktan Eğitim ve KYK Yurtlarından Öğrencilerin Çıkarılmasına İlişkin Kararlar Hakkında Bilgi Notu

Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler dolayısıyla Yüksek Öğretim Kurulu 9 Şubat'ta üniversitelerde ikinci bir duyuruya kadar bahar döneminin ertelendiğini açıkladı. 11 Şubat'ta ise Cumhurbaşkanlığı üniversitelerde yaza kadar uzaktan eğitime geçildiğini ilan etti.

Gençlik Örgütleri Forumu olarak eğitim hakkı dahil olmak üzere hiç bir temel hakkın acil durumlar sebep gösterilerek askıya alınamayacağını savunuyoruz. Buna ek olarak, kriz ve afet durumlarında yüz yüze eğitimin gençlere hayatlarını anlamlı bir şekilde sürdürbilmeleri için gereken fiziksel ve psikososyal korunmayı sağladığını biliyoruz.

Gençlere alternatif olarak sunulan uzaktan eğitimin olumsuz etkileri ise COVID-19 döneminde zaten tüm gerçekliğiyle ortaya çıkmıştır. Bu dönemde plansız bir şekilde okullarından koparılan gençler yalnızlığa ve hak ihlallerine mahkum edildiler. Benzer bir şekilde aceleci ve plansız olarak değerlendirdiğimiz üniversitelerde uzaktan eğitime geçiş kararı gençlere zarar veren pratikleri ve hak ihlallerini beraberinde getirecektir.

Devlet başta deprem bölgesindeki gençler olmak üzere tüm gençlerin eğitim hakkını garanti altına almalıdır. Depremzedelerin ihtiyaç duyduğu barınma imkanlarının sağlanması için zaten kısıtlı sayıda olan KYK yurtlarından önce kamunun diğer tüm imkan ve mekanizmalarını harekete geçirilmeli, ilan edilen olağanüstü hal durumu depremzedelerin lehinde işletilerek bir an önce boş konut ve oteller yurttaşların kullanımına açılmalıdır.

1. KYK Uygulaması Kanuna Aykırıdır

9 Şubat 2023, Perşembe günü toplanan TBMM Genel Kurulu'nda, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 6 Şubat 2023, Pazartesi günü açıkladığı, depremden etkilenen Kahramanmaraş, Gaziantep, Hatay, Kilis, Adıyaman, Diyarbakır, Adana, Osmaniye, Şanlıurfa ve Malatya'da 3 ay süreyle Anayasa'nın 119. Maddesine göre OHAL ilan etmesine ilişkin cumhurbaşkanlığı tezkeresi görüşülerek kabul edilmiştir.¹

Anayasa'nın 119. Maddesine göre Cumhurbaşkanının ilanı ve TBMM onayı ile yürürlüğe giren 2935 Nolu Olağanüstü Hal Kanunu² Madde 9 uyarınca;

" Tabii afet ve tehlikeli salgın hastalıklar sebebiyle olağanüstü hal ilanında, olağanüstü hal ilanını gerektiren hususlar gözönünde bulundurularak aşağıda yazılı tedbirler alınabilir:

a) Bölgenin belirli yerlerinde yerleşimi yasaklamak, belirli yerleşim yerlerine girişi ve buralardan çıkışı sınırlamak, belli yerleşim yerlerini boşaltmak veya başka yerlere nakletmek,

¹ <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/20.5.6785.pdf>

² <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2935.pdf>

b) Resmi ve özel her derecedeki öğretim ve eğitim kurumlarında öğrenime ara vermek ve öğrenci yurtlarını süreli veya süresiz olarak kapatmak gibi tedbirler alınabilir.”

Meclis kararında da belirtildiği üzere, olağanüstü hal depremden etkilenen 10 şehir için ilan edilmiş olup diğer illeri kapsamamaktadır. Bu nedenle OHAL ilan edilen şehirler dışında kalan illerimizdeki öğrenci yurtlarının süreli veya süresiz olarak öğrencilere kapatılmasına yönelik kararın uygulanması kanuna aykırıdır.

2. Yeni Hak İhlallerini Kaynağı: Yurtların Boşaltılma Süreci

11 Şubat 2023, Cumartesi günü Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından üniversitelerin KYK yurtlarının tamamının 850 bin depremzedeye açılacağı duyurulmuş akabinde Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından yapılan basın açıklamasında, 2022-2023 eğitim ve öğretim yılı bahar döneminin uzaktan öğretim yoluyla tamamlanmasına karar verildiği açıklanmıştır.

Yapılan açıklamaların hemen ardından KYK yurtlarında kalan öğrenciler hali hazırda ikamet etmekte oldukları yurtlardan çıkarılmaya başlanmış, duyurular esnasında yurtlarda bulunmayan ancak kişisel eşyalarını yurt odalarında ve dolaplarında tutan gençlerin eşyaları kişilere bilgi verilmeksizin çalışanlar tarafından toplanmaya başlanmıştır.

Covid-19 salgını döneminde de yaşadığımız gibi gençlere, eğitim gördükleri şehirlerdeki “evleri” olan yurtlarını boşaltmaları mümkün mü sormak bir yana dursun, gençlerin kaldıkları yerleri sağlıklı bir şekilde boşaltmaları için lojistik ve finansal plan yapmaları, olanakları oluşturmaları için bile vakit tanınmamıştır.

Gençlerin hali hazırda içerisinde buldukları durumu sormadan ve/veya bu durum göz ardı ederek, **yine** plansızca yapılan bu yerleştirmeler/uzaklaştırmalar KYK yurtlarında konaklayan kişilerin özel hayatlarını ihlal etmenin yanı sıra gençleri evsizleştirmekte, mekansızlaştırmakta ve kimilerini çaresiz bırakmaktadır.

Yurtlardan hızlıca ayrılması beklenen gençlerin yönlendirdiği nöbetçi yurtlar belirlenmemiş ve belirtilmemiş olmakla birlikte gençlerin geçici ve veya kalıcı barınma alanlarına sahip olup olmadığı, sahipse bile o alana ulaşacak ekonomik durumda olup olmadığı kendilerine sorulmadığından bilinmemektedir. Bilinmeyen konulardan biri de KYK yurtlarına depremzedelerin yerleştirileceği duyurulduğunda KYK yurtlarında kaç bin gencin o yurtlarda barınma sağladığıdır.

Bununla birlikte yine Covid-19 salgını döneminde gençlerin mağdur olduğu ev içi şiddet olaylarının arttığını bildiğinden yurtlarından ayrıldıklarında çoğunlukla ve bir ön kabul

ile ailelerinin yanına dönmesi beklenen gençler için aile evlerinin her zaman güvenli barınma alanları olmadığını da belirtmek gerekir.

Son olarak, Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü web sitesinde de belirtildiği üzere KYK yurtlarında konaklamakta olan öğrenci gençler aynı zamanda günlük beslenme ihtiyaçlarının bir bölümünü de burada karşılamaktadırlar³. Kendi resmi web sitelerindeki beyan ile yurtlarda sağlanan yemeklerin fiyatı, piyasa fiyatları ortalamasının en az %35 oranında indirimli iken, temel beslenme ihtiyacını yurtda karşılamakta olan gençlerin bundan sonraki süreçte temel haklarından olan gıdaya erişimlerini ne derece ve nasıl sağlayacakları konusu yine cevabı ortada kalan sorulardan bir tanesi olmaktadır.

3. Bilgisayar/İnternet Erişimi Sorunu

Covid-19 pandemi dönemi hak ihlallerini izlediğimiz verilere göre; eğitim hakkının ihlal edildiğini beyan eden gençlerin %42'si gerekçe olarak "bilgisayara/internete erişememe" halinin hak ihlaline neden olduğunu belirtmiştir. Buna ek olarak Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG) tarafından 73 farklı ilinden 607 genin katılımı ile 2020 yılı Mayıs-Haziran ayları arasında gerçekleştirilen "Koronavirüs Pandemi Süreci ve Gençlerin İhtiyaçları Araştırması" gösteriyor ki; bilgisayara/internete erişebilen gençler uygulanan online eğitim sistemlerinin verimliliği ile ilgili; online derslerin verimliliğinin %38, online sınavların verimliliğinin %18, ders videolarının verimliliğinin %28, ödevlerin verimliliğinin %38, sunum ve ders notlarının verimliliğinin %40 olduğunu söylüyor.

Türkiye'de yaşamakta olan gençlerin hatırı sayılır bir çoğunluğu halen uzaktan eğitim için gereken dijital ekipmana ve internet bağlantısına erişemez, ulaşabilenler ise eğitime dair verimliliğin %50'ye bile ulaşamadığını belirtirken, Türkiye için **uzaktan/online eğitim sağlıklı bir biçimde uygulanamaz bir modeldir.**

Covid Hak İhlalleri Raporu'ndan;

"Yurdum kapatıldığı için apar topar memlekete dönmek zorunda kaldım. Bulduğum bölgede paraya kıyıp internet paketi alsak bile çekmiyor. Dersleri takip etmek için evde kılıktan kılığa giriyorum. Verilen ödevler için araştırma yapamıyorum. Ayrıca ev içi sorumluluklar ağırlıklı olarak (hepsi) bende. Sorunlarımız okul tarafından görmezden geliniyor. Tezimi yazabilmek ve iş bulmak için yurda okulumun olduğu şehre dönmeyi umuyorum.."

Pandemi döneminde ihtiyaçları karşılanmayan gençlere hükümet tarafından "eğitimi dondurma" tavsiye edilmişti. Eğitime erişim hakkına tamamen karşı olan bu tavsiyenin

³ <https://kygm.qsb.gov.tr/Sayfalar/2435/2389/Beslenme>

tekrarlanmamasını, gençlerin fiziki eğitime devam etmesi için bütün ihtiyaçlarının karşılanmasını talep ediyoruz.

4. Hem Okuyan Hem Çalışan Gençler

Politika ve Pandemide Gençler başlıklı yuvarlak masa toplantısından;

“Ekonomi eğitim hakkını birebir etkileyen faktör. Ailenin ekonomik düzeyinin düşmesi gençlerin çalışmasını gerektirdiği için pandemi sürecinde uzaktan eğitime ulaşım onlar için daha da zorlaştı.”

Genç öğrencilerin hatırı sayılır bir bölümü buldukları şehirlerde eğitimlerini sürdürmenin yanı sıra çoğunlukla düşük ücretli işlerde, güvencesiz bir şekilde çalışmaktadır. Hem okuyan hem çalışan gençlerin durumu gözetildiğinde KYK yurtlarından uzaklaştırma gençlerin bu şehirlerdeki iş imkanlarını da kaybedecekleri anlamına gelebilir. Bu durum halihazırda genç işsizliği %18.9 'u⁴ bulmuş ülkemizde soruna ilişkin çözümler koymak bir yana dursun konuyu daha kötü hale getirme riskini taşımaktadır.

5. Senelik Yurt/Daire Sözleşmeleri

Yine COVID döneminde gençler kullanmadıkları evlerin ve özel yurtların parasını ödemeye devam etmişlerdir. Bu karar ile birlikte yine gençler senelik sözleşme yaptığı yurtların ve sözleşmesini feshedemezse evlerin parasını ödemek durumunda kalacaktır.

Şu an kaldığı evi boşaltırsa da bir sonraki dönem alacağı yeni ev eşyaları ve çeşitli diğer masraflarla (abonelik, nakiye vb.) ekonomik olarak çok daha fazla zorlanarak yeniden düzen inşa etmesi gerekecektir.

Ayrıca 2023 yılının Temmuz ayında sona erecek olan azami %25 kira artış oranından da yararlanamayacak olan gençlerin gelecek sene geri döndüklerinde bir önceki seneye göre en az %100 artmış olan kiralarla yeni ev kiralamak zorunda kalmaları olasılığı oldukça yüksek bir durumdur.

⁴ <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Aralik-2022-49383>

GENÇLİK ÖRGÜTLERİ FORUMU

6- Depremden Etkilenen Gençler

Özellikle depremin etkilediği 10 ilde yaşayan gençlerin ihtiyaçlarına yönelik özel önlemler alınmalıdır. Örneğin, hali hazırda barınma sorunu yaşayan gençlerin, bir barınma imkanı olan KYK yurtlarından zorla çıkarılmaya değil, rutinlerini mümkün olduğunca koruyabilecekleri barınma koşullarının sağlanmasına ihtiyaçları vardır. Uzaktan eğitimin uygulandığı pandemi döneminde de bilgisayar-internet erişimi olmayan kitlenin uğradığı hak ihlallerinden depremi yaşayan gençleri korumak için gerekli adımlar atılmalıdır. Bununla birlikte ailelerini, evlerini, arkadaşlarını, yaşamlarının kurulduğu mekanı kaybeden gençlerin yas sürecinin sağlıklı ortamda tamamlayabilmesi için gerekli çevresel, psikolojik ve psikiyatrik desteğin sağlanması gereklidir.

7- Gençlerin İyi Olma Hali

İyi olma hali, psikososyal ihtiyaçların karşılanmasını da içine alan geniş kapsamlı bir tanımdır. Covid-19 pandemisinde alınan önlemlerde gençlerin psikolojik ihtiyaçları göz ardı edilmişti. GoFor'un pandemi dönemi için hazırladığı hak ihlalleri haritasına göre gençler özelinde en çok göz ardı edilen haklar eğitime erişim ve sağlık hakkı oldu. Sağlık hakkında ise gençlerin öncelikli ihtiyacı sosyalleşme eksikliği, bireyselleşmenin engellenmesi, özgün ihtiyaçlarının karşılanmaması ve aile yanına dönmeye zorlanıldığı için aile içi şiddet gibi nedenlerle zihin sağlığı hizmetleri olmuştur. Akranları ile etkileşimde olma imkanlarını, üniversitelerin yüz yüze sağlayabileceği zihin sağlığı desteklerinden yoksun kalmayı, ev içi şiddetten korunmayı, gençlerin iyi olma halini önemsizleştiren bu yaklaşımdan vazgeçilmesini istiyoruz.

Yukarıda bahsettiğimiz gerekçeler nedeniyle alınan bu kararın yeniden gözden geçirilerek mümkünse geri çekilmesini eğer geri çekilmesi mümkün değilse detaylı bir planlama çerçevesinde yeniden değerlendirilerek sunulmasını tavsiye ve temenni ederiz.